

Όνομα της
πρακτικής:

#FraudOff!

Χώρα:

Λετονία

Κατηγορία της πρακτικής:

- Νοοτροπία μη ανοχής της απάτης

Στοιχεία
επικοινωνίας:

- Υπουργείο Οικονομικών της Δημοκρατίας της Λετονίας
- <https://atkrapijes.lv/en/>
- info@fm.gov.lv

Κίνδυνοι απάτης που καταπολεμώνται

Η πρακτική αυτή δεν στοχεύει συγκεκριμένο κίνδυνο απάτης, αλλά αποτελεί πρωτοβουλία για την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την απάτη στη χώρα.

Πλαίσιο και στόχος/-οι

#FraudOff! Το #FraudOff! είναι ένα κίνημα καταπολέμησης της απάτης που δημιουργήθηκε το 2017 και το οποίο αυξάνει την ευαισθητοποίηση σχετικά με την απάτη, μέσω εκστρατείας κοινωνικής πληροφόρησης. Η εκστρατεία επικεντρώνεται σε προληπτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με την παραοικονομία και την απάτη, καθώς και σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις τους σε ατομικό επίπεδο και στη συνολική ευημερία σε ολόκληρη τη χώρα. Ο μακροπρόθεσμος στόχος του κινήματος είναι να έχει η λετονική κοινωνία μηδενική ανοχή στην απάτη.

Η εκστρατεία στηρίζεται στις συνδυασμένες προσπάθειες των δημόσιων οργανισμών, των επιχειρηματιών, των κοινωνικών εταίρων και όλων των μελών της κοινωνίας για την καταπολέμηση της απάτης. Όλοι οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί της Λετονίας καλούνται να συμμετάσχουν στο κίνημα καταπολέμησης της απάτης. Το κύριο εργαλείο του #FraudOff! είναι η χρήση του λογοτύπου του από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Οι υποστηρικτές του κινήματος καλούνται να χρησιμοποιούν το σήμα της εκστρατείας στην καθημερινή επικοινωνία τους.

Το κίνημα δημιουργήθηκε μετά την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της OLAF για τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής «ημέρας καταπολέμησης της απάτης», η οποία ενέπνευσε το Υπουργείο Οικονομικών της Λετονίας να αναπτύξει ευρύτερη εθνική επικοινωνιακή εκστρατεία. Ο εντοπισμός και η διερεύνηση των υποθέσεων απάτης είναι συχνά μια χρονοβόρα και δαπανηρή διαδικασία, ενώ η επένδυση στην πρόληψη, την επικοινωνία και την ευαισθητοποίηση μπορεί να έχει καλύτερα και πιο μακροπρόθεσμα αποτελέσματα και, μάλιστα, με μικρότερο κόστος.

Περιγραφή της πρακτικής

#FraudOff! Το κίνημα #FraudOff! είναι η πρώτη πρωτοβουλία αυτού του είδους στη Λετονία. Η εκστρατεία σχεδιάστηκε για να προσεγγίσει μεγάλο αριθμό ατόμων που χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και άλλους διαύλους επικοινωνίας. Το πρώτο έτος δόθηκε έμφαση στα προϊόντα απομίμησης, διότι το θέμα αυτό είναι κατανοητό από την πλειονότητα της κοινωνίας και προσελκύει εύκολα την προσοχή των ανθρώπων. Το 2018 το κίνημα απευθύνθηκε ειδικά στα άτομα ηλικίας 16 έως 24 ετών, ενημερώνοντάς τα για τους κινδύνους απάτης και τα στοιχεία που θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη κατά τη σύναψη εργασιακής σχέσης. Το 2019 ο κύριος στόχος της εκστρατείας ήταν η καταγγελία περιπτώσεων απάτης, διότι ήταν επίσης το έτος κατά το οποίο εκδόθηκε ο νόμος για τους μάρτυρες δημόσιου συμφέροντος στη Λετονία.

Το Υπουργείο Οικονομικών διεξήγαγε αρχικά έρευνα σχετικά με τις αντιλήψεις των πολιτών για την απάτη. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι πολίτες εκτιμούν ότι τα επίπεδα ανεντιμότητας στη χώρα είναι υψηλά, ενώ οι δόλιες δραστηριότητες συχνά γίνονται αποδεκτές ως σύνθητες φαινόμενο. Αυτό ήταν βασικό επιχείρημα για

να πραγματοποιηθεί επένδυση σε μια εκστρατεία με στόχο να αλλάξει η στάση των πολιτών έτσι ώστε να απορρίπτον ενεργά τη δόλια συμπεριφορά.

Με την υποστήριξη του υπουργού Οικονομικών και χρηματοδότηση ύψους 10 000 ευρώ, το Υπουργείο ανέθεσε σε εταιρεία δημοσίων σχέσεων την ανάπτυξη της εκστρατείας και προέβη στις ακόλουθες ενέργειες:

Ορισμός του όρου «Atkrāpies!»

#Atkrāpies! (στα λετονικά: «πάρε την απάτη σου και φύγε!») Ο όρος «Atkrāpies!» είναι νεολογισμός που σχηματίστηκε με την αντικατάσταση του προθέματος «ne- » από το πρόθεμα «at-», το οποίο δείχνει ότι η πράξη επιστρέφεται ή παραμερίζεται. Το θαυμαστικό δείχνει ότι το ρήμα είναι στην προστακτική έγκλιση. Ο νεολογισμός αυτός καλεί σε αντίσταση κατά της απάτης και στην πρόληψή της και επιλέχθηκε ως το όνομα της εκστρατείας.

Καθορισμός στρατηγικής

Σε στενό συντονισμό με το γραφείο του υπουργού, μαζί με την εταιρεία δημοσίων σχέσεων, η ομάδα της εκστρατείας #FraudOff! ανέπτυξε στρατηγική επικοινωνίας και ένα 4ετές πρόγραμμα.

Κύριος στόχος της ήταν η χρήση απλών μηνυμάτων και παραδειγμάτων που βρίσκονται κοντά στη ζωή των ανθρώπων και προσελκύουν την προσοχή τους. Αντί να διδάξει στους πολίτες τους ορισμούς της απάτης, η εκστρατεία τόνισε τον αντίκτυπο της απάτης σε μεμονωμένα άτομα και σε ολόκληρη τη χώρα.

Δημιουργία δικτύου

Χρησιμοποιώντας το υφιστάμενο δίκτυο του Υπουργείου, η εκστρατεία κατάφερε να πείσει και να κερδίσει γρήγορα περισσότερους από 20 δημόσιους οργανισμούς και εταιρείες για να συμμετάσχουν στην εκστρατεία για την καταπολέμηση της απάτης.

Οι κύριοι εταίροι της πρωτοβουλίας είναι υπουργεία και κρατικές αρχές, π.χ.:

- το Υπουργείο Οικονομικών,
- το Υπουργείο Εσωτερικών,
- το Υπουργείο Οικονομίας,
- η Υπηρεσία Κρατικών Εσόδων,
- η Εθνική Αστυνομία,
- το Γραφείο Πρόληψης και Καταπολέμησης της Διαφθοράς,
- το Συμβούλιο Ανταγωνισμού,
- το Γραφείο Παρακολούθησης Διαγωνισμών κ.λπ., καθώς και
- η Διεθνής Διαφάνεια Λετονίας.

Το 2018 η πρωτοβουλία #FraudOff υποστηρίχθηκε επιπλέον από τις λετονικές αρχές επιβολής του νόμου.

Συνέντευξη Τύπου

Με σκοπό να διαφοροποιηθεί αυτή η εκστρατεία από τα προηγούμενα παρόμοια κυβερνητικά προγράμματα, η ομάδα της πρωτοβουλίας #FraudOff! δεν αποκάλυψε καμία πληροφορία σχετικά με την πρωτοβουλία μέσω δελτίων Τύπου ή άρθρων στον Τύπο πριν από τη διοργάνωση της συνέντευξης Τύπου με την οποία εξαγγέλθηκε η έναρξη της εκστρατείας. Η συνέντευξη Τύπου έτυχε μεγάλης προσοχής λόγω του παράγοντα του αιφνιδιασμού, ενώ η προκλητική χρήση του συνθήματος εξασφάλισε ευρεία κάλυψη από τα ΜΜΕ.

Ιστότοπος

Η εκστρατεία #FraudOff! δημιούργησε ειδικό ιστότοπο, ο οποίος περιέχει πληροφορίες σχετικά με τους στόχους της πρωτοβουλίας και το επίπεδο απάτης και διαφθοράς στη Λετονία. Παρέχει επίσης πρακτικές συμβουλές στο κοινό σχετικά με τους τομείς που είναι ευαίσθητοι στην απάτη στην καθημερινή ζωή, π.χ.:

- τι πρέπει να γνωρίζεις κανείς όταν συνάπτει σύμβαση εργασίας με πιθανό εργοδότη·
- πώς μπορεί να ελεγχθεί αν ο εργοδότης καταβάλλει φόρο·
- ποιους κανονισμούς για την ασφάλεια στην εργασία πρέπει να εξετάσουμε·
- πώς μπορούν να αναγνωριστούν τα προϊόντα που φέρουν πλαστό εμπορικό σήμα·
- πώς μπορούν να αναγνωριστούν τα πλαστά χρήματα·
- τι πρέπει να γνωρίζουμε για την επισήμανση των τροφίμων.

Επιπλέον, η εκστρατεία εξηγεί πώς μπορεί να υποβληθεί καταγγελία στις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου, εάν κάποιος υποπτεύεται ή γνωρίζει μια συγκεκριμένη περίπτωση δόλιας δραστηριότητας. Είναι επίσης δυνατόν να καταγγελθεί υπόθεση απάτης μέσω του ιστότοπου #FraudOff!

Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και επικοινωνιακή εκστρατεία

Για να ευαισθητοποιηθούν και να προσεγγιστούν όσο το δυνατό περισσότεροι άνθρωποι, η ομάδα της εκστρατείας #FraudOff! ήρθε σε επαφή με πρόσωπα που επηρεάζουν την κοινή γνώμη, τα οποία συμφώνησαν να υποστηρίξουν την εκστρατεία μιλώντας σχετικά με αυτή στους λογαριασμούς τους σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης και σε βίντεο που παρουσιάζουν τα προϊόντα και το σύνθημα.

Κατά τη διάρκεια της εβδομάδας μόδας στη Λετονία, ζητήθηκε από πολλές διάσημες προσωπικότητες να φορέσουν διάφορα προϊόντα παραποίησης και να προσελκύσουν την προσοχή φορώντας αυτοκόλλητα με το σήμα #FraudOff! ώστε να ευαισθητοποιήσουν όσον αφορά την παραποίηση/απομίμηση προϊόντων.

Οι πολίτες ενθαρρύνθηκαν επίσης να χρησιμοποιούν τα χάσταγκ #Atkrāpies! και #Fraudoff!, καθώς και #viltotaiszakis, το οποίο μεταφράζεται σε #fakechic (#ψευτοσικ).

Άλλο υλικό περιλάμβανε αφίσες με «υπερήρωες» και κωδικούς QR που, μετά τη σάρωση, οδηγούσαν σε βίντεο σχετικά με την εκστρατεία. Το βίντεο δημιουργήθηκε από την κρατική αστυνομία για την περαιτέρω ευαισθητοποίηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η αστυνομία βρίσκει τα προϊόντα παραποίησης. Ο σύνδεσμος έδινε επίσης τη δυνατότητα στους πολίτες να συμμετάσχουν σε διαδικτυακό διαγωνισμό στον οποίο έπρεπε να εντοπίσουν σωστά τα προϊόντα παραποίησης για να λάβουν προϊόντα από την εκστρατεία ως έπαθλο.

Συμμετοχή ιδιωτικών εταιρειών

Το κίνημα για την καταπολέμηση της απάτης περιλάμβανε επίσης ιδιωτικούς οργανισμούς που επιδεικνύουν μηδενική ανοχή όσον αφορά την απάτη και τα προϊόντα παραποίησης. Στον ιστότοπο του κινήματος, είναι δυνατή η τηλεφόρτωση αφισών της εκστρατείας, οπτικού υλικού για δικτυακούς τόπους και μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και η υποβολή αίτησης για ειδική αυτοκόλλητη ετικέτα που μπορεί να τοποθετηθεί σε πόρτες εταιρειών, οργανισμών ή καταστημάτων. Οι διοργανωτές τονίζουν ότι το σήμα του κινήματος δεν θα χρησιμεύει ως σήμα ποιότητας, αλλά μάλλον θα καταδεικνύει τη στάση ενός οργανισμού ή ενός ατόμου για μηδενική ανοχή σε δόλιες δραστηριότητες. Για τους εμπόρους, είναι επίσης μια ευκαιρία να αποδείξουν ότι πωλούν γνήσια και όχι πλαστά προϊόντα.

Συμμετοχή σε δημόσιες εκδηλώσεις

Η εκστρατεία #FraudOff! συμμετείχε με τη μορφή ενημερωτικών περιπτέρων σε διάφορες δημόσιες εκδηλώσεις, όπως το φεστιβάλ δημοκρατίας LAMPA ή η διάσκεψη των νέων, για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα θέματα αυτά.

Συμμετοχή σε εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες

Η εκστρατεία #FraudOff! έχει δραστηριοποιηθεί επίσης σε σχολεία και πανεπιστήμια, π.χ. στο πλαίσιο μιας σχολικής πρωτοβουλίας, οι μαθητές κατασκεύαζαν και πωλούσαν τα δικά τους προϊόντα και επίσης λάμβαναν πληροφορίες από την ομάδα της πρωτοβουλίας #FraudOff! σχετικά με τα προϊόντα παραποίησης και την απάτη γενικά.

Μοναδικά χαρακτηριστικά

- Χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης και επηρεαστών της κοινής γνώμης
- Συμμετοχή διαφόρων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων
- Επικοινωνιακή εκστρατεία με αφίσες, αυτοκόλλητα, φούτερ κ.λπ.

Εκβάσεις και αποτελέσματα

Το κίνημα #FraudOff! θεωρείται πετυχημένο στη Λετονία και στο εξωτερικό. Βραβεύθηκε στον διαγωνισμό Golden World Awards 2018 της IPRA ως το σχέδιο με την καλύτερη ιδέα και επικοινωνιακή εκστρατεία.

Η πρωτοβουλία #FraudOff! έχει κατορθώσει να ενώσει δημόσιες αρχές, επιχειρηματίες, κοινωνικούς εταίρους και την ευρύτερη κοινωνία σε μια προσπάθεια κατανόησης και καταπολέμησης της απάτης. Έχει επίσης αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την παραοικονομία και την απάτη, καθώς και τις αρνητικές συνέπειές τους για τα άτομα και την οικονομία γενικότερα.

Βασικοί παράγοντες επιτυχίας

- Υποστήριξη από τον υπουργό Οικονομικών
- Χρήση του δικτύου για υποστήριξη από διάφορους δημόσιους οργανισμούς
- Συνέντευξη Τύπου που χρησιμοποιήθηκε ως «στοιχείο έκκληξης» για την έναρξη της πρωτοβουλίας
- Υποστήριξη από επηρεαστές της κοινής γνώμης και διασημότητες

Προκλήσεις που προέκυψαν και διδάγματα που αντλήθηκαν

Αρχικά, η πρωτοβουλία αντιμετώπισε κάποια αντίσταση από ορισμένους που ισχυρίστηκαν ότι ήταν σπατάλη χρημάτων. Ωστόσο, συνολικά θεωρήθηκε πολύ θετική.

Μετά την επιτυχή δρομολόγηση και τις πολύ θετικές αντιδράσεις, αποδείχθηκε δύσκολο να διατηρηθεί η προσοχή των πολιτών. Η πρωτοβουλία #FraudOff! εστιάζεται σε διαφορετικό ζήτημα κάθε χρόνο, προκειμένου να διατηρήσει τη δυναμική της· στο μέλλον μπορεί να προβάλλεται πλέον λιγότερο και να επικεντρώνεται περισσότερο σε εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες.

Ένα από τα διδάγματα που αντλήθηκαν είναι ότι μια επιτυχημένη εκστρατεία δεν χρειάζεται σημαντικό προϋπολογισμό. Η επιλογή διαύλων και δικτύων επικοινωνίας, πολλά από τα οποία είναι δωρεάν ή πολύ αποδοτικά ως προς το κόστος, για τη διάδοση των μηνυμάτων είναι καίριας σημασίας.

Δυνατότητες μεταφοράς

Παρόμοια επικοινωνιακή εκστρατεία μπορεί να έχει μεγάλο αντίκτυπο εάν μια χώρα μπορεί να εξασφαλίσει παρόμοια προβολή χρησιμοποιώντας διάφορα δίκτυα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Κάθε χώρα θα πρέπει πρώτα να αξιολογήσει ποια ζητήματα πρέπει να αντιμετωπιστούν. Μπορεί να ξεκινήσει έρευνα για τον καθορισμό μιας σαφούς ομάδας-στόχου και να αναθέσει σε ειδικούς στην επικοινωνία την ανάπτυξη των κατάλληλων μέσων επικοινωνίας.